

Якісні параметри управління конкурентоспроможністю підприємств

У статті розглянуто основні параметри підвищення конкурентоспроможності підприємств у контексті менеджменту якості та досягнення світових стандартів.

Ключові слова: параметри підвищення конкурентоспроможності підприємств, менеджмент якості, світові стандарти.

В статье рассмотрены основные параметры повышения конкурентоспособности предприятий в контексте менеджмента качества и достижения мировых стандартов.

Ключевые слова: основные параметры повышения конкурентоспособности предприятий, менеджмент качества, мировые стандарты.

The article reviews the basic parameters of competitiveness of enterprises in the context of quality management and achievement of world standards.

Постановка проблеми. Одне з найважливіших завдань розвитку підприємства і країни в цілому нерозривно пов'язане з ефективністю виробництва, підвищеннем ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю, забезпеченням випуску необхідної кількості та покращення якості сучасних товарів, досягнення конкурентоспроможності продукції на ринку. Загострення конкурентної боротьби між виробниками та торговими організаціями змушує їх шукати нові засоби впливу на рішення покупців. Одним з таких шляхів є створення товарів покращеного рівня якості.

Конкурентні переваги – це характерний для певної галузі перелік чинників, що приносять їй переваги перед іншими галузями. Наприклад, у боротьбі за інвестиції за рахунок більшої прибутковості або швидкості обороту капіталу, а також одним підприємствам галузі над іншими. Ці фактори не є постійними, вони змінюються залежно від: особливостей галузей; сегментів ринку, що обслуговуються, а також часу та етапу «життєвого циклу» галузі та підприємства.

Актуальність питання пояснюється тим, що протягом багатьох десятків років у нашій країні в умовах високої монополізації виробників та торгових представників регулятором виробництва продукції був не реальний попит, а – виробництво й адміністративно – командний механізм розподілу, що регулювали споживання, формували потреби і випуск показників. У цих умовах проблема конкурентоспроможності підприємств і продукції у виробників практично не виникала, а якщо і виникала, то зважувалася лише у відношенні тієї продукції, що підлягала реалізації на зовнішньому рику.

З розвитком ринкового механізму ця проблема в нашій країні, природно, різко загострилася, і її вирішення потребувало від усіх суб'єктів ринку активного пошуку шляхів і мето-

дів підвищення конкурентоспроможності вироблених і споживаних товарів. У зв'язку з цим у сучасній економіці головним напрямом фінансово-економічної і виробничо-збуто-вої стратегії кожного підприємства стає підвищення конкурентоспроможності для закріплення його позиції на ринку з метою одержання максимального прибутку.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Основою для вивчення конкурентоспроможності у контексті менеджменту якості та економічної оцінки підприємства є наукові праці таких авторів, як Н. Гражевськів, В. Попов, Ю. Гробчук, В. Арестенко. У працях вітчизняних та закордонних науковців зазначається, що модель організаційно-економічного механізму управління розвитком економіки України останніх років перебуває під значним впливом міжнародних ринків. Переваги явної відкритості національної економіки визначаються конкурентним статусом її продукції, в параметрах якої в сучасній Україні, на жаль, не відмічається посилення конкурентних переваг вітчизняних товарів і послуг. Тим часом у структурі експорту переважає акцент на нарощуванні обсягів виробництва сировини, напівфабрикатів та енергомістких виробів первинної обробки. Конкретна позиція економіки України визначається переважно експансією екстенсивної експлуатації природних і трудових ресурсів на фоні удаваної або реальної збитковості виробничого сектору і відсутності інституційних стимулів до нарощування технологічної оснащеності господарських процесів.

Метою статті є обґрутування особливості конкурентоспроможності як основної складової управління підприємством.

Виклад основного матеріалу. Дослідження можливостей входження до світових ринків і шляхів підвищення ефективності національної економіки в умовах міжнародної конкуренції, напрімір і варіантів транснаціональної інтеграції виробничої діяльності стали особливо актуальними. Нерівнозначність нарощування ВВП посилюється міжнародними конкурентними впливами: занепадом унаслідок сировинно-технологічного розбалансування або, навпаки, ресурсним і кон'юнктурним додовненням у структурі експортно-імпортного сальдо. В такому випадку радикальна відмінність визначається властивостями переважних експортних товарних груп, які мають принципово різні якісні джерела конкурентної переваги.

Таким чином, проведений аналіз показав істотну роль у визначені шляхів нарощування конкурентоспроможності якісних параметрів нарощування ВВП, що підтверджує поширену думку про недоліки сприйняття розвитку виключно через кількісне збільшення цього показника. На порядку денного запровадження системи таких якісних параметрів формування ВВП, які дають уявлення про взаємозв'язок економічних

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВІДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

джерел і соціальних наслідків у вигляді показників ефективності суспільного виробництва й корисності споживання.

Перехід до підвищення конкурентоспроможності неможливий без подолання системних суперечностей організаційно-економічного механізму управління розвитком національної економіки. Стійкий ланцюг деградації має таку послідовність: зростання експорту – нарощування видобутку і первинної переробки металу – конкуренція на міжнародних ринках за рахунок низьких виробничих затрат (переважно низької заробітної плати) – низька частка заробітної плати у ВВП – зростання ВВП переважно за рахунок валового прибутку за межі виробничого сектору – зниження місткості внутрішнього ринку – інвестування переважно добувних галузей – відсутність попиту внутрішнього ринку на метал – нарощування експорту металу [5].

Реалії національної економіки демонструють виникнення тенденцій до сталого відтворення наведеної послідовності, що не змінюється залежно від обраної точки відліку, – чи то «відсутність попиту внутрішнього ринку», чи «виведення прибутку за межі виробничого сектору». З перших років переходу до ринку встановилися чіткі ознаки відкритості національної економіки, що є безумовним підтвердженням руйнування механізмів командного розподілу.

Для руйнування замкнутого кола цього шляху необхідними є певні докорінні зміни, програмне запровадження яких, у свою чергу, підпорядковане вирішенню ряду методологічних і практичних питань. Методологічна основа стратегії радикальних перетворень має базуватися на зосередженні зусиль вітчизняних науковців у напрямі критичного перегляду цільових параметрів розвитку від кількісних до якісних їх характеристик [1, 6].

Як відомо, в сучасній економічній науці обґрунтовано по-ведінкову, структурну та функціональну концепції ринкової конкурентції, засновані на результативному і процесному трактуванні її соціально-економічної природи. Дослідники використовують рейтинговий, факторний і макроекономічний підходи до визначення національної конкурентоспроможності. Разом із тим до цього часу серед науковців немає єдності в розумінні сутності поняття «конкурентоспроможність національної економіки», відчувається нестача глибоких теоретичних розробок, націлених на вивчення глибинних механізмів економіки. Деякі вчені заперечують змістовність зазначеного терміна виходячи з того, що економіки окремих країн не виступають суб'єктами ринку. Дискусійним є також питання вимірювання конкурентоспроможності національних економік з огляду на значну кількість факторів та інваріантність їхнього впливу. Отже, слід погодитися з тим, що по-дальший розвиток досліджень у цій площині вимагає чіткої концептуальної основи, яка б спиралася на економічну теорію і на підтвердженні практичним досвідом знання [2, 7].

Національна конкурентоспроможність – це здатність країни за умов вільних та прозорих ринкових відносин виробляти товари і послуги, які відповідають вимогам міжнародних ринків, і одночасно підтримувати та підвищувати протягом тривалого

часу реальні доходи свого населення [7]. Таким чином, національна конкурентоспроможність виявляється у динамічній стійкості економічної системи щодо зовнішніх та внутрішніх потрясінь, її здатності забезпечувати високу якість життя населення на основі ефективної системи виробництва товарів і послуг. Водночас варто зауважити, що сучасні постіндустріальні тенденції та поглиблення глобалізаційних процесів модифікують існуючі підходи до визначення критеріїв конкурентоспроможності національних економік, систему формування відповідних переваг і логіку конкурентної боротьби.

Загальновизнано, що на сьогодні світове господарство перебуває у своєрідній «точці біfurкації» і його подальший розвиток пов'язаний із формуванням якісно нової гомеостатичної системи взаємозалежних саморегульованих та динамічних процесів, які відбуваються у планетарному масштабі. Аналіз свідчить, що автокатализитичний характер сучасного глобалізаційного процесу визначають три провідних напрями: інформаційно-технологічний, породжений науково-технічною революцією, яка забезпечує лавиноподібне нарощування та прискорення інформаційних потоків, удосконалення міждержавних, міжфірмових і міжособистісних методів і засобів обміну інформацією; фінансово-економічний, викликаний експансією міжнародного фінансового капіталу, який сприяє інтенсифікації обміну речовиною, енергією та інформацією між соціально-економічними структурами різного рівня; соціалізаційний, започаткований постіндустріальними тенденціями розвитку людського, інтелектуального та соціального капіталів, які формують людинорозмірні економічні системи, орієнтовані на всебічний розвиток і розкриття потенціалу конкретної особистості.

У своїй синергійній взаємодії ці напрями прискорюють процес становлення нової світогосподарської цілісності та справляють суперечливий вплив на розвиток національної конкурентоспроможності, а саме: загострюється суперництво та посилюється конкурентна напруженість на світових ринках у результаті прискорення інноваційного оновлення технічної бази виробництва; формуються принципово нові технології та специфічні методи конкурентної боротьби, впроваджувані гнучкими мережевими і віртуальними підприємствами, орієнтованими на потужний інноваційний потенціал та високу якість людських ресурсів; урізноманітнюються фактори національної конкурентоспроможності, яка дедалі більше визначається такими нетрадиційними фактограми, як якість державного управління на всіх рівнях, соціальна солідарність і менталітет суспільства; інституційна система та інституційна динаміка перетворюються на провідний фактор національної конкурентоспроможності [2, 3].

Свідченням успішності такого підходу є практика нарощування національної конкурентоспроможності багатьох країн світу. Аналіз досвіду високорозвинутих держав підтверджує, що за умов глобалізації цей процес невіддільний від: 1) свідомого формування конкурентних переваг тих економічних суб'єктів, які є провідниками глобалізації; 2) активної та аг-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВІДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ресивної поведінки глобальних акторів на внутрішньому і світовому ринках, заснованої на процесах інформаціоналізації та транснаціоналізації; 3) міждержавного суперництва за домінуюче становище у світовому економічному просторі та доступ до світового доходу на основі реалізації інноваційної моделі розвитку; 4) швидкого знецінення будь-яких існуючих переваг, у результаті чого інновації виявляються важливішими за наявні факторні переваги [3].

Водночас аналіз статистичних даних свідчить, що порівняно з більшістю розвинутих держав Україна не використовує повною мірою інноваційних факторів зростання. У країні до цього часу не створено умов для належного фінансування розвитку науки та освіти, стимулування інвестицій у технологічні новації. Нині вартість наукомістких технологій, комп'ютерного програмного забезпечення, ліцензій, патентів тощо в національному багатстві України становить лише 0,1%. Отже, серед найбільших компаній країни чільні місця посідають, як і раніше, представники винятково традиційних галузей, конкурентоспроможність яких базується головним чином на порівняльних факторних перевагах, у тому числі на дешевій робочій силі.

Підсумовуючи, сучасні тенденції розвитку національної економіки не відповідають постіндустріальному вектору глобальних перетворень. До ключових проблем, які гальмують розвиток національної інноваційної системи, слід віднести такі: відсутність чіткої концепції інноваційних національних пріоритетів, цілеспрямованого, послідовного та системного управління інноваційними процесами з боку держави, нездовільне інституційне забезпечення інноваційних зрушень, нестабільність, фрагментарність та суперечливість нормативно-правової бази інноваційної діяльності; існування системних проблем у розвитку наукової та науково-технічної сфери, деградація інтелектомістких секторів національної економіки, недостатнє використання інноваційного потенціалу української науки та освіти; нездовільне фінансування наукової і науково-технічної діяльності; низька інноваційна активність вітчизняного бізнесу; неготовність України до повноцінного функціонування в глобальних мережах і структурах.

Таким чином, системні перетворення в Україні потрібно аналізувати виходячи із взаємопов'язаності глобальних та локальних трансформацій з урахуванням загальноцивілізаційних тенденцій інформатизації, постіндустріалізації та соціалізації сучасної ринкової економіки. В цьому контексті підвищення національної конкурентоспроможності невіддільно від позиціонування нашої країни в глобальному середовищі як постіндустріальної та соціально орієнтованої держави, здатної забезпечити високу якість життя населення на основі ефективної системи виробництва товарів та послуг [2, 4].

Практика використання стратегічного аналізу довела необхідність групування підприємств у стратегічні групи. Стратегічна група конкурентів – це певна кількість підприємств, які займають близькі позиції на ринку та конкурують між собою на основі одних й тих же конкурентних переваг і однаковими методами. Різні галузі можуть мати різну кількість

стратегічних груп. Важливо чітко визначити параметри для характеристики стратегічних груп галузі, які б відображали специфічні характеристики підприємств певної галузі загалом і відмінності однієї стратегічної групи від іншої в межах галузі. Основними конкурентами є підприємства, які входять до складу однієї стратегічної групи, але якщо стратегічні групи розташовані територіально близько, спостерігається конкуренція і між підприємствами різних стратегічних груп.

Оскільки конкурентні переваги не є сталою величиною, виникає необхідність постійного спостереження (або моніторингу) їх рівня та тенденцій зміни через певні проміжки часу з метою прийняття адекватних управлінських рішень. Викладені вище ідеї щодо організації процесу оцінки конкурентних переваг лягли в основу відповідної методики їх порівняльної оцінки. Комплексну оцінку стратегічних конкурентних переваг сукупності підприємств галузі пропонується провести за такими критеріями та групами показників: Забезпеченість ресурсами. Ефективність використання ресурсів. Ефективність роботи за основними видами економічної діяльності. Ефективність роботи за функціональними напрямами діяльності.

Поряд з аналізом конкурентних переваг на окремих відрізках часу важливо також дати оцінку динаміки конкурентних переваг за весь період. Для цього пропонується для кожного підприємства розрахувати інтегральні індекси динаміки конкурентних переваг як суму значень інтегральних групових індексів конкурентних переваг за кожен період. Групування підприємств за інтегральним критеріальним індексом та інтегральним індексом конкурентних переваг проводиться за тими ж критеріями.

За даною методикою проводитиметься оцінка конкурентних переваг у двох площинах – статичній (розраховується інтегральний індекс конкурентних переваг в окремому періоді) та динамічній (інтегральний індекс конкурентних переваг за декілька періодів). Це дає можливість оцінити не лише конкурентну позицію окремого підприємства за окремий відрізок періоду, а й прослідкувати зміну цієї позиції загалом за період, що дасть можливість зробити цілісну оцінку рівня конкурентних переваг.

На завершальному етапі проводитиметься позиціонування підприємств у матриці вибору конкурентної стратегії, де представлено базові орієнтири стратегії роботи підприємств залежно від того, який рівень конкурентних переваг має підприємство за весь період і яку оцінку отримала загальна тенденція зміни конкурентних переваг, які визначають позицію підприємства у цій матриці.

Впровадження запропонованої методології оцінки конкурентних переваг у практику роботи керівних органів, які спрямлюють керуючий вплив на діяльність сукупності однорідних підприємств галузі, дозволить забезпечити обґрунтованість стратегічних рішень щодо напрямів їх розвитку, а також створити ефективну систему розробки та реалізації конкурентної стратегії, а також контролю за цим процесом [5, 7].

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогодні більшість сучасних підприємств розглядаються як багатофункціональні структури, орієнтовані не стільки на виробництво продукції, скільки на задоволення потреб споживачів. Це насамперед стосуєтьсяся підприємств сфери сервісу. Оскільки потреби клієнтів різноманітні, перед підприємством постає завдання забезпечити індивідуальний підхід до клієнта. Індивідуалізація потреб полягає у виробництві продукції та пов'язаному з нею сервісі, що знайшло вираження в таких характеристиках стратегії підприємства: 1) продукція має задовольняти певні потреби конкретного клієнта, а отже необхідний широкий асортимент продукції; 2) післяпродажне обслуговування повинне мати індивідуальний характер – від вибору способу продажу до способу сервісу; 3) час постачання продукції має визначатися індивідуальними запитами покупця.

Дотримання цих підходів можливе лише на основі реалізації якісно нових принципів організації бізнесу. З метою забезпечення даного підходу та конкурентоспроможності необхідною є наявність у підприємства можливості до самоорганізації. Самоорганізація включає в себе постійні зміни в кон'юнктурі ринку та потребах клієнтів, технологіях і пристосовуватися до них.

Вивчення процесу управління конкурентоспроможністю дає змогу виділити найважливіші категорії цього процесу, до яких слід віднести функції, методи, управлінські рішення та стилі керівництва. Виконання функцій управління конкурентоспроможністю буде спрямоване на досягнення системи показників (індикаторів). Показники діяльності виробничо-господарських підрозділів та всього підприємства мають забезпечити такий рівень конкурентоспроможності, який утвердить позиції підприємства на ринку. Основним завданням функцій управління конкурентоспроможністю є створення методів менеджменту, за допомогою яких система управління впливатиме на працівників, забезпечуючи їхню активність, координуючи діяльність, спрямовуючи на досягнення рівня конкурентоспроможності [4, 5].

Економічні, технологічні та соціально-психологічні методи впливають на керовану систему лише тоді, коли зони формалізуються за допомогою адміністративних методів. Економічні, технологічні та соціально-психологічні методи менеджменту, створені керуючою системою, зможуть впливати на керовану тільки тоді, коли будуть юридично узаконені в конкретному правовому документі (статуті підприємства, наказі директора, положенні про відділ тощо) або у формі усного розпорядження чи вказівки; по-третє, адміністративні методи стають ефективним засобом оптимізації управлінських рішень, надаючи їм юридичної сили.

Розробники адаптивної системи управління конкурентоспроможністю виділяють декілька послідовних циклів, які вимагають реалізації таких етапів: 1) проведення комплексних досліджень ринку, за допомогою яких вивчається зовнішнє середовище; 2) аналіз та оцінка конкурентоспроможності підприємства; 3) визначення переваг та недоліків конкурентів і влас-

ного підприємства; 4) розробка конкурентної стратегії поведінки підприємства і тактики її реалізації, формування конкретного завдання та вимог щодо необхідної цінової політики; 5) оцінка показників продукції щодо відповідності очікуваному рівню конкурентоспроможності; 6) організація виробництва.

Узагальнення досвіду управління конкурентоспроможністю показує, що методи є результатом здійснення функцій менеджменту, тобто апарат управління буде – якої організації у процесі діяльності повинен створити усі необхідні способи впливу на керовану систему. Власне, всі управлінці працюють для того, щоб сформувати необхідні методи менеджменту, які забезпечать достатній рівень конкурентоспроможності, досягнення цілей і місії організації. Саме тому підприємство, яке прагне динамічно розвиватися та забезпечувати свою конкурентоспроможність, мусить безперервно перебудовувати стратегію та тактику. На користь даної тези свідчить і все більше використання інформаційних технологій менеджерами організацій, враховуючи те, що внутрішньофірмові інформаційні потоки визначають стан систем, які самоорганізуються. Визначальна роль комунікаційного компонента особливо важлива з позиції зростання конкурентоспроможності компанії на основі самоорганізації. Проте незначна чисельність національних підприємств змогла сформуватися в режимі самоорганізації при переході до ринку [2, 7].

Важливою складовою аналізу конкурентоспроможності та самоорганізації є дослідження адаптивності та інноваційності підприємства. Адаптивність є можливістю пристосовуватися до зовнішнього середовища. Часто адаптивність нерозривно пов'язана з перебудовою внутрішньофірмових процесів. Інноваційність може бути представлена як можливість оновлення, сукупність внутрішньофірмових процесів перебудови напрямів діяльності, пов'язаних з життєвим циклом продукції, технологічністю, собівартістю. Властивість інноваційності пов'язана з можливістю сприйняття технічних і соціальних новацій. Менеджмент підприємства фактично призводить до вибору рівнів розвитку адаптивності та інноваційності та здійснення вибору співвідношення за критерієм конкурентоспроможності.

Висновки

Отже, різноманітність зовнішнього середовища функціонування підприємства проявляється як в ускладненні співвідношень, так і в індивідуалізації діяльності, що призводить до ускладнення процесів самоорганізації, а отже до посилення чинника самоорганізації у взаєминах «підприємство – клієнт» у стратегіях та завданнях своєї діяльності. Тому провідною метою кожного підприємства, що хоче досягнути оптимального рівня конкурентоспроможності, є управління конкурентоспроможністю на основі самоорганізації з розвиненням властивостей адаптивності та інноваційності.

Список використаних джерел

1. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: Навч. посібник / В.А. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2007. – 420 с.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВІДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2. Вовчак І.С. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті. Навч. посібник / І.С. Вовчак. – Тернопіль: Карт–бланш. 2001. – 354 с.
3. Герасимчук В.Г. Економіка та організація виробництва / В.Г. Герасимчук. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
4. Дмитренко Е.Д., Городецька Л.О., Паламарчук В.А. Економіка і організація виробництва / Е.Д. Дмитренко, Л.О. Городецькі, В.А. Паламарчук. – К.: «НАУ – друк», 2009. – 80 с.
5. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства / В.В. Іванова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 472 с.
6. Новак В.О., Матвієв В.В., Бондар В.П., Карпенко М.О. Інформаційні системи в менеджменті: Підручник. 2-е вид. / В.О. Новак, В.В. Матвієв, В.П. Бондар, М.О. Карпенко. – К.: Каравела, 2010. – 536 с.
7. Поршнев Ф.Г. Управление организацией. Підручник / Ф.Г. Поршнев. – М.: Инфра М. – 2004. – 512 с.

O.O. БРЕВНОВ,
к.е.н., Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України,
I.M. АГЄЄВА,
к.е.н., доцент, Одеська національна академія харчових технологій

Проблеми виробництва і продажу ігристого вина

Стаття містить динаміку виробництва ігристих вин в Україні за останні 70 років, характеристику сировинних, техніко-технологічних, організаційних, економічних, правових проблем і заходів по зниженню їх негативного впливу на розвиток виробництва і реалізації ігристого виноградного вина.

Ключові слова: ігристе вино, шампанське, сировинні, техніко-технологічні, організаційні, економічні, правові проблеми.

Статья содержит динамику производства игристых вин в Украине за 70 лет, характеристику сырьевых, технико-технологических, организационных, экономических, правовых проблем и мер по снижению их негативного влияния на развитие производства и реализации игристого виноградного вина.

Ключевые слова: игристое вино, шампанское, сырьевые, технико-технологические, организационные, экономические, правовые проблемы.

This article contains the dynamics of the production of sparkling wines in Ukraine for 70 years, the characterization of raw materials, technical and technological, organizational, economic, legal problems and measures to reduce their negative impact on the development of production and sales of sparkling wine.

Keyword: sparkling wine, sect, materials, technical and technological, organizational, economic, legal problem.

Постановка проблеми. Ігристе виноградне вино як корисний для здоров'я напій містить необхідні організму людини органічні кислоти, вітаміни, кальцій, магній, залізо, йод, бром, фарбувальні, ароматичні речовини і при помірному споживанні сприяє зменшенню серцево-судинних захворювань, туберкульозу, інфекційних та інших хвороб.

Вином прийнято називати напій, приготований з винограду. Вино, насичене двоокисом вуглецю, що утворюється при

вторинному бродінні, називають ігристим. Найвідомішим серед них є шампанське [1, 6].

Виробництво ігристого вина характеризується низькими темпами розвитку. Так, якщо в 1960 році обсяг його виробництва становив 1,0 млн. дал, то в 2010 році – лише 4,1 млн. дал. Тобто за 50 років обсяг виробництва збільшився всього втричі.

Низькі темпи виробництва вина обумовлені недостатньою кількістю якісного винограду, зниженням обсягів його виробництва, недостатньою розвиненістю маркетингової діяльності з просування товару до покупця, недоліком інвестицій у галузеві інновації, неузгодженістю дій виноградарів, виробників вина та торгівлі, високими податками, низьким рівнем доходів населення, низькою культурою виноспоживання та іншими проблемами.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питанням вдосконалення виноробства та його ефективності присвячені праці вчених: А.М. Авідзби, Р.К. Анчуріна, В.Д. Богацького, А.Н. Бузні, В.В. Власова, А.Б. Гульчак, Є.І. Захарова, П.І. Литвинова, І.Г. Матчиной, А.С. Мержаніана, Н.К. Могилянського, О.І. Потапенко, В.А. Рибінцева, А.В. Шевченко, В.Є. Таїрова.

Віддаючи данину поваги фундаментальності праць названих дослідників, необхідно відзначити недостатнє методичне опрацювання сучасного етапу розвитку виробництва та реалізації ігристого вина. Сказане обумовлює актуальність теми проведеного дослідження.

Метою статті є розробка заходів зі зниженням негативного впливу проблем, виявлених у виробництві і на ринку ігристих вин.

Досягнення мети вимагало вирішення таких завдань:
– встановлення динаміки виробництва ігристих вин в Україні за останні 70 років;
– виявлення особливостей, тенденцій та проблем виробництва і продажу ігристих вин;